

sikertörténet

Rátgéber Lászlót Európa legjobb kosárlabda edzőjének választották 2009-ben, és Magyarországon egyedülként mondhatja el magáról, hogy a női és a férfi nemzeti kosárlabda válogatottat edzője is volt. Számos igen rangos díjjal és elismeréssel rendelkezik. A Rátgéber Akadémia megalapítója, a következő nemzedékek sportolóinak és edzőinek tréner. Péccsett egy étteremben készítettünk vele egy exkluzív, és nagyon őszinte interjút.

„A sikeresség ad egy hitelességet, de valójában értéket nem.”

Magyar Coachszemle: 1984-től dolgozik edzőként, pályafutása során kiemelkedő sikereket ért el, és számos elismerésben részesült. Mi Rátgéber László receptje a sikerre?

Rátgéber László: Elsősorban magasra kell tenni a

mércét. Ha nem emeled magasra a mércét, akkor nem jutsz el sehova. Nyilván *sky is the limit*, ezt kell megcélozni. De valójában nem úgy kell dolgozni, hogy „majd valami hatalmas sikereket

Interjú Rátgéber Lászlóval

fogok elérni", forradalmi sikereket, hanem azt a célt, amit megrajzoltál magadnak, és bátran megfogalmaztál, azért kell dolgozni. Szorgalmasnak kell lenni, alázatosnak a munka felé, felkészültnek, motiválnak, és csinálni kell. Van egy cél, egy kiindulópont, ami a sportban mondjuk egy bajnoki cím, vagy valakit megtanítani valamire. Ami valójában a mi munkánk, az az iniciális és a kívánt állapot között van. Szorgalmasan és állandó visszapillantással, ellenőrzésekkel kell haladni, és ha ez jól megy, akkor elér az ember valahova oda, ahova szeretne.

MC: Mi az, ami leginkább motiválja Önt az edzői munkájában?

RL: Az önmegvalósítás, az, hogy az adott területen megpróbáljak valamit megvalósítani. Ez az alapmotivációja mindennek, és ezzel párhuzamosan az értékteremtés.

MC: A motiváció a játékosok esetében is alapvető fontosságú. Hogyan motiválja a játékosokat? Ki tud emelni olyan motivációs technikákat, amelyek különösen hatékonyak bizonyultak a gyakorlatában?

RL: Egészen más kérdés más embereket motiválni. Itt elsősorban a közös célok jelennek meg, vagyis ezeket kell megrajzolni. Egy csoportot akarunk vezetni, irányítani, sikeresen elvezetni a célig, és ehhez egy közös célt, egy víziót kell felállítani. Ez egy alapfilozófia, amit felállít az ember önmaga és a csoportja felé, és ezt be is kell tartani. Nyilván ehhez ezer dolog kell: hogy elfogadjanak, kell a kiállásod,

a tudásod, vezéreként és tanítóként is szerepned kell. Nem lehet megvalósítani a célot, ha nem vagy tanító, nem oktatsz, nem mutatod, nem adsz anyagot, nem viszed magasabb szintre. Emellett nyilván nem sikerülhet, ha nincsenek vezéri képességeid. Alapvetően én a saját sikerességemet és eredményeimet mindig kettő részre osztom. Az egyik a hagyaték, az értékteremtés, és ez nem elsősorban azokra vonatkozik, amit az évkönyvekbe beírunk. Ezeket a hős katonáink segítségével értem el. A másik dolog az eredményesség, vagy sikeresség – nevezzük így –, és ami ez-

zel jár: viselkedési formák kialakítása, erkölcsi normák. Jó látnom, hogy hogyan hatottam sikeres emberekre, akik ezt a víziót, ezt az elképze-

lést, ezt a stratégiát viszik tovább. A sikeresség ad egy hitelességet, de valójában értéket nem. Az értékteremtés – egészen más dolog: az, amit hagysz magad után. Ha hagysz magad után egy olyan edzői gárdát, akik úgy gondolkoznak, és úgy dolgoznak, azokat az erkölcsi normákat vallják, amiket te adtál, az nagy eredmény. Én jobban becsülöm ezt a részét annak, amit elértem, mint magát a sikerességet. De ha nincs siker, akkor nem vagy hiteles, tehát valójában el kell érni valamilyen eredményt is. Azért hallgatnak rád, mert sikeres vagy: az ember beszél a tévében, és akkor azt gondolják, hogy az úgy van.

MC: Az edzőnek mekkora szerepe van abban, hogy egy csapat sikeres lesz, vagy nem?

RL: Az első és legfontosabb az, hogy ha valaki vezető, ne szorítson vissza senkit, ne ártsen. Az már nagy siker, ha valaki nem árt. A másik pedig az, hogy a tanár, vezér ne legyen

„Az első és legfontosabb az, hogy ha valaki vezető, ne szorítson vissza senkit...”

szűklátókörű. Úgy gondolom, hogy a vezető pozícióban lévő embereknek ez a legnagyobb hibája. Nagyon szélesen kell látni a dolgokat, innovációkat kell csinálni, előre tudni kell a lépéseket, mert különben nem lehet megnyerni a játszmát. Hiába a technikai tudás, hiába a vezetői képesség, ha az ember szűklátókörű.

MC: Visszatérve még egy picit a motiváció kérdésére, csapatteljesítmény és egyéni teljesítmény elősegítésében van-e különbség a módszerekben?

RL: Fontos, hogy egy csapatnak ne legyenek ingadozásai, hogy mindig csapatként működjön. Ha egy cég vagyunk, akkor sem lehetnek nagyon gyenge és nagyon kiemelkedő termékeink. Mindig kell tartani egy megbízható szintet, ez fontos egy igazi brand-kialakításához. A másik része, hogy az elvek mellett mindig ki kell állni, de nem szabad önfejjűnek lenni. Vannak emberek, akik olyan dolgokra képesek, amire mások nem, és őket nem szabad visszafogni. Őket meg kell találni, és biztatni kell őket. Továbbá egy vezetőnek nagyon fontos eszköze az alkalmazkodás. Az én szakmámban egy hónapon, egy napon, egy órán és egy meccsen belül is tudni kell alkalmazkodni, mert mindig váratlan helyzetek jönnek.

MC: Milyen más területeken szerzett tapasztalatait tudja felhasználni, integrálni edzői munkájában?

RL: Nagyon sok emberrel kellett beszélnem

nap, mint nap. El kellett magyaráznom a postásnak, az újságosnak, a családnak, hogy miért kapott ki a csapat, miért alakult valami úgy, ahogy alakult. Ezek a tapasztalatok mindenképpen hasznosíthatók. És sokat tanultam kiváló emberekkel való beszélgetésekből is. - De persze a tudományból, az egyházak filozófiájából, és rengeteg más területről kapunk hasznosítható tudást, amiből összeáll a vezérelv.

MC: Egy korábbi interjúban említette, hogy Önnek nagyon fontos, hogy a vezetőnek embernek kell maradnia, de ez gyakran nem így történik.

RL: Így van, ne legyünk robotok! A sikerhez kell a céltudatosság, de van, hogy alkalmazkodni is kell, nem lehet csak rombolni, tarolni. Meg kell, hogy maradjon az empátia.

Ez igaz az üzleti életben és az élsportban is. Úgy látom, nem biztos, hogy jó irányba megyünk. Mára az élsport átalakult szórakoztatóiparrá, és ez nem az, amiről ál-

modtunk. Már más erkölcsi normák dominálnak. Negatív impulzusok jönnek az élsportból, és attól tartok, hogy meg fog halni az élsport a gazdaságilag szegény területeken, országokban. Nagyon fontos lenne megállítani ezt a folyamatot.

MC: Ön és a munkatársai rengeteget dolgoznak ezért, hiszen az utánpótlás nevelésével foglalkoznak a 2011-ben indult Rátgéber Akadémián. A hatékonyság érdekében együttműködnek külső szakemberekkel is?

RL: Igen, de egyelőre a társadalomtudományok területéről még nem nagyon dolgozunk együtt senkivel. Minden gyereknek van egy személyes adatlapja, amelyre felvezetjük a fejlesztendő területeit. Dolgozunk gyógytornászokkal, akik a gyerekek fizikai állapotát érintő dolgaiban kompetensek, valamint dolgozunk pszichológusokkal is, de őket – mivel nagyon sok gyerekkel dolgozunk egy-

szerre –, egyelőre még csak terapeutaként alkalmazzuk.

MC: Milyen az együttműködés a szülőkkel?

RL: Vannak olyan szülők, akik csodát várnak, vannak, akik nem partnerek. A szülőknek meg kell érteniük, hogy partnernek kell lenniük abban, hogy a gyerekből kosárlabdázót neveljünk, mi pedig abban vagyunk partne-

rek, hogy derék emberek legyenek. A kosárlabda sport egy eszköz ahhoz, hogy ha nem is lesz élsportoló a gyermek, de segítse az isko-

lában, az életben, és abban, hogy sikeres legyen. Azokat az erkölcsi értékeket, amiket a sport által kap gyerekként, a felnőtt életben is alkalmazni tudja majd.

MC: Nagyobb a felelősség azon, aki gyerekekkel foglalkozik? Arra gondolok, hogy egy negatív élmény, rossz tapasztalat akár egy tehetséges gyereket is eltántoríthat attól, hogy folytassa a sportot.

RL: Nyilván, ez mindig benne van, természetesen kemény sebeket is lehet hagyni egy gyereken. Éppen ezért folyamatosan kontrollálni kell, ezért van több szem, ezért foglalkozik nálunk egy egész stáb a fiatalokkal,

és ezért vannak szülői értekezletek is.

MC: Gyermekkorban mennyire a tehetség a fontos, és mennyire inkább a sportág iránti elkötelezettség?

RL: Én mindig azt mondom, ha egy kosaras motivált és alázatos, az egy egyes. Akinek nagyon jó adottságai is vannak, az már hozzáad egy nullát, és akkor az már tízes. Akinek még képességei és tehetsége is van hozzá, meg tudja a dolgokat színezní, az még egy nulla, és így már száz. És aki még sikeres és fanatikus is, az már ezres. De hogyha az alázatot, azt az egyest elveszjük, akkor hiába minden, maradnak a nagy nullák.

MC: Milyen készségekkel, kompetenciákkal kell rendelkeznie valakinek ahhoz, hogy jó edző váljon belőle?

RL: Szigorú, de igazságos. Ez azért egy összetett dolog. Képes kell legyen az edukációra, de az egómenedzselésre, alázatra, a komplikációk kezelésére is.

MC: Erre születni kell, kell hozzá egy alapvető beállítódás,

vagy meg lehet tanulni?

RL: Kell egy kis érzék a sportághoz, mert be kell, hogy mutasson dolgokat, szóval hogy a labda úgy álljon a kezében, ahogy kell. Erre alapvetően egy olyan embert is meg lehet tanítani, aki negyven évesen akar elkezdni edzősködni. De az egómenedzselés már az a része, amire születni kell. Ezért van az, hogy az él-

sportban sokszor olyan edzők is működnek, akiknek nincs meg az alapképzettségük, de ráéreznek dolgokra.

MC: Melyik része a fontosabb, a tudás, vagy az adottság?

RL: Én azt mondom, hogy a jó edző menedzser. Azt gondolom, hogy valaki nem lehet jó edző, jó vezető tervezés nélkül. Például jó szem

kell hozzá, hogy ki tudjuk választani, hogy ki a megfelelő. Kell tudni kamatoztatni a vezetői képességeket is. És kell egy kontroll, hogy kívülről is lásd magad. Tehát kell az önreflexió. De alapvetően ez két külön dolog: van a tanítás, meg lehet tanítani, és van a vezetésre és az alkalmazkodásra való képesség, ami nélkül nem megy. Ez pedig már tehetség kérdése.

MC: Van-e olyan kedvenc története, esete, amire különösen büszke, amiben megtestesülni látja az edzőség lényegét, azt, hogy „na ilyen a jó edző”!

RL: Inkább folyamatokra tudok visszaemlékezni. Arra vagyok büszke, hogy vannak olyan edző kollégáim, akikkel együtt dolgoztam, és hogy látom visszatükröződni azt, amin dolgoztunk. Sokszor egy edzőnek nagyobb siker egy hetedik csapattal másodiknak lenni, mint megvédeni a bajnoki címet. Természetesen a kettő egész más tudomány. Persze büszke vagyok, hogy nyertünk Bajnokok Ligája címet, vagy ahogy a magyar válogatottat kivezettem a 2009-es Európa Bajnokságra. Pontosan emlékszem, hogy milyen problémákkal küzdöttünk, de sikerült, és ez maradt meg bennem. Minden eredmény más, nehéz ezt rangsorolni.

MC: Mi az amit leginkább szeretne a fiataloknak átadni és megtanítani?

RL: Sok mindent. Ami nagyon fontos, hogy legyen bennük alázat. Ez a legfontosabb az élet minden területén. Ha van alázat, akkor minden más – például a tehetség – meg fog nyilvánulni. És fontos, hogy legyen víziójuk, merjenek nagyot álmodni, mert semmi sem lehetetlen, „sky is the limit”. Aki nem mer nagyot álmodni, az beleszürkül, és a szürkék senkit sem érdekelnek. Rajtam mindig azért nevettek, mert másmilyen vagyok, de valójában én meg azért nevettem rajtuk, hogy ők mind egyformák. Persze akkor ez még nem volt tudatos, de azt hiszem, a sikeremnek ez az egyik komponense.

MC: Köszönöm szépen a beszélgetést, nagyon inspiráló volt!

„Rajtam
mindig
azért
nevettek,
mert
másmilyen
vagyok, de
valójában
én meg
azért
nevettem
rajtuk, hogy
ők mind
egyformák.”